

Oficjalnie czy nieoficjalnie?

Musisz znać polską kulturę

W języku polskim możemy zwracać się do innych osób oficjalnie, używając słów *Pani*, *Pan*, lub nieoficjalnie, na *ty*. Decyduje o tym zwyczaj i to dzięki niemu wiemy np., że z profesorką jesteśmy w relacji oficjalnej i używamy tytułu *Pani Profesor*, a do znajomego naszych znajomych będziemy od razu mówić i pisać na *ty*. Nie wszystko jest jednak jednoznaczne. Przykłady różnych sytuacji możesz zobaczyć w poniższej tabeli.

Na *Pani/Pan* czy na *ty*?

Przykłady osób, do których w polskiej kulturze zwracamy się oficjalnie.	<ul style="list-style-type: none">• Nauczyciel w szkole średniej• Wykładowczynie na uniwersytecie• Pracownik sklepu
Przykłady osób, do których zwracamy się oficjalnie lub nieoficjalnie — w zależności od sytuacji, zwyczaju i preferencji.	<ul style="list-style-type: none">• Nauczycielka w prywatnej szkole językowej• Szefowa• Rodzice partnerki• Obca osoba w naszym wieku
Przykłady osób, do których w polskiej kulturze zwracamy się nieoficjalnie.	<ul style="list-style-type: none">• Znajomi naszych znajomych• Dzieci

Kultura też się zmienia

Niektórym nie podoba się, że coraz częściej ludzie wolą zwracać się do siebie nieoficjalnie, i twierdzą, że to moda i wpływ kultury anglosaskiej. Inni (sama należę do tej grupy) uważają, że zmiany w języku i kulturze to naturalny proces.

Nieoficjalność i oficjalność to skala

Oficjalność i nieoficjalność mogą mieć różny stopień. W tabeli na sąsiedniej stronie możesz zobaczyć, w jaki sposób zwracają się do mnie różne osoby w zależności od tego, w jakiej jesteśmy relacji. Moja ciocia może do mnie pisać *Gosieńko*, ale byłoby dziwne, gdyby w ten sam sposób pisała do mnie redaktorka mojej książki — a obie te relacje są nieoficjalne. Moja księgowka wiadomość do mnie może rozpocząć od *Pani Gosiu*, ale już rektor uniwersytetu zwróci się do mnie *Szanowna Pani Doktor*, bo taki jest zwyczaj na polskich uczelniach wyższych.

OSOBA, KTÓRA DO MNIE PISZE	PRZYKŁAD POWITANIA	PRZYKŁAD POŻEGNANIA	
			oficjalne
Rektor uniwersytetu, na którym pracowałam	Szanowna Pani Doktor!	Z wyrazami szacunku	
Pracownik urzędu	Szanowna Pani!	Z poważaniem	
Właściciel wydawnictwa	Pani Małgorzato!	Pozdrawiam	
Księgowa	Pani Gosiu!	Pozdrawiam serdecznie	
			nieoficjalne
Redaktorka mojej książki	Małgosiu!	Pozdrawiam	
Koleżanka z pracy	Cześć, Gosiu!	Pozdrawiam serdecznie	
Kumpel ze studiów	Hej, Gocha!	Na razie	
Szwagier	Cześć, Gośka!	Buziaki	
Koleżanka	Droga Gosiu!	Ściskam	
Ciocia	Gosieńko!	Całuję	

Nie bój się pytać

Warto zwracać się do ludzi tak, jak oni sobie tego życzą, dlatego zdecydowanie lepiej jest zapytać, niż popełnić nietakt. Możesz powiedzieć np. tak: *Przepraszam, nie jestem pewna, jak powinnam się do Pani zwracać...* Jeśli masz wątpliwości, to lepiej zacząć oficjalnie i, jeśli obie strony nie mają nic przeciwko, w kolejnych wiadomościach przejść na formy nieoficjalne.

Jak pisać do nauczycielki?

Twoja relacja z nauczycielami języka polskiego może być oficjalna lub nieoficjalna. To zależy między innymi od miejsca, w którym się uczysz. W szkołach języka polskiego przy uniwersytetach częstsza jest forma oficjalna, natomiast w szkołach prywatnych i na lekcjach indywidualnych — forma nieoficjalna. Wiele zależy też samych nauczycieli — jedni są bardziej liberalni, a inni bardziej konserwatywni. Pamiętaj, że to nauczyciele pierwsi powinni zaproponować przejście na *ty*. Jeśli Twoja nauczycielka na pierwszej lekcji powie: *Cześć! Jestem Ania! Mówmy do siebie po imieniu!*, to śmiało możesz do niej pisać nieoficjalnie, np. *Cześć, Aniu!*

ĆWICZENIE 1. Wyobraź sobie, że znasz sześć kobiet, które mają na imię Katarzyna. Jaki wybierzesz powitanie w mejlu do każdej z nich? Wykorzystaj słowa z ramki.

Moja Najdroższa Kasieńko! Kochana Pani Kasiu! Szanowna Pani Profesor!
Pani Katarzyno! Droga Kasiu! Szanowna Pani Doktor! Szanowna Pani!

	OSOBA	POWITANIE
1.	Twoja partnerka życiowa	Moja Najdroższa Kasieńko!
2.	Twoja bliska koleżanka Kasia	
3.	Twoja starsza sąsiadka, bliska przyjaciółka rodziny, Katarzyna Sąsiedzka	
4.	Właścicielka sklepu internetowego, Katarzyna Pieniążek (piszesz do niej po raz kolejny)	
5.	Pracownica urzędu, Katarzyna Dokumentcik (piszesz do niej po raz pierwszy)	
6.	Twoja wykładowczyni, dr Katarzyna Wykładzik	
7.	Twoja promotorka, prof. Katarzyna Seminarska	

ĆWICZENIE 2. Wyobraź sobie, że znasz sześciu mężczyzn, którzy mają na imię Stanisław. Jakie wybierzesz powitanie w mejlu do każdego z nich? Wykorzystaj słowa z ramki.

Mój Najdroższy Staszku! Szanowny Panie! Drogi Staszku! Panie Stanisławie!
Szanowny Panie Doktorze! Szanowny Panie Profesorze! Kochany Panie Stanisławie!

	OSOBA	POWITANIE
1.	Twój partner życiowy	Mój Najdroższy Staszku!
2.	Twój bliski kolega Staszek	
3.	Twój starszy sąsiad, bliski przyjaciel rodziny, Stanisław Sąsiedzki	
4.	Właściciel sklepu internetowego, Stanisław Fakturka (piszesz do niego po raz kolejny)	
5.	Pracownik urzędu, Stanisław Pieczętka (piszesz do niego po raz pierwszy)	
6.	Twój wykładowca, dr Stanisław Książkowski	
7.	Twój promotor, prof. Stanisław Wykładowski	